

Een tuinkabouter?

Zacht valt de motregen uit egale, grijze wolken boven mijn hoofd. De bosrand aan het einde van het land lijkt ver weg; de bomen zijn vaag en kleurloos. De stilte van deze herfstochtend is gevangen in beparelde spinnenwebben die boven het gras lijken te zweven. Ik wandel door de schapenwei naar achteren, zonder bestemming of doel. Of zou je het zomaar ervaren van de dag een doel mogen noemen?

Toen ik vijftienvintig jaar geleden een boerderijtje in Drenthe betrok, strekte zich achter het huis de woestijn uit van een pas gerooide aardappelakker. Anderhalve hectare grond die ik mijn eigendom mocht noemen. In feite bezit natuurlijk niemand een stukje van de wereld. Ik heb 'mijn' land slechts een tijdje in bruikleen van Moeder Aarde. Ik hoop er iets moois van te maken in samenwerking met het spontane leven dat we natuur noemen. De akker is vanzelf begroeid geraakt met grassen, kruiden en mossen in vele soorten. Ik plantte er bomen en struiken om de intimiteit van de ruimte te vergroten. Nu ben ik dagelijks getuige van het ritme van de natuur in mijn directe omgeving.

Onwillekeurig loop ik door het natte gras in de richting van de berk die het natuurlijke middelpunt vormt van de schapenwei. Alleen in de top hangen nog een paar gele bladeren als aandelen aan de volheid van de voorbijzomer, roerloos. Ik kijk omhoog naar de boom. Hoe hoog zou hij nu zijn? Tien meter of nog meer? Gevoelsmatig is het mijn berk. Ruim twintig jaar geleden heb ik hem van de ondergang gered. Hij groeide met honderden soortgenoten dicht opeen in een heideveld, als haren op een hond. Natuurbeheerders wilden het bosje rooien om dichtgroei van de heide tegen te gaan. Een paar sprieterige berkjes heb ik vóór die ingreep uitgegraven en naar het grasland overgeplant. Sommige zijn in de daarop volgende droge zomer gestorven, maar drie bomen hebben de verhuizing overleefd. Ik beschouw ze als adoptiekinderen, al zijn ze me inmiddels ver boven het hoofd gegroeid.

Aan de voet van de boom steekt iets helderrood af tegen het groene gras. Het is een vliegenschwam, innig verbonden met de wortels van de berk via voor onze ogen onzichtbare zwamdraden. Ze voeden elkaar, de paddestoel en de berk, zoals het goede partners betaamt. Eigenlijk is de vliegenschwam te beschouwen als mijn schoondochter. Mooi is ze in ieder geval. De regen heeft haar witte stippen weggewist en het rood van de hoed is hier en daar verbleekt tot oranje. Toch een vlammend juweel, dat even de grauwsliuier opheft die vandaag over de wereld hangt.

Ik kniel in het natte gras om de vliegenschwam onder de hoed te kijken. Ik geef toe, het heeft iets onbetamelijks bij schoondochters, maar ik geloof niet dat de paddestoel lijdt onder mijn voyeurisme. De manchet om de steel hangt er gracieus bij. Een ogenblik meen ik dat er een vage schim beweegt in het schemerlicht onder de hoed. Iets ongrijpbaars dat het daglicht niet kan verdragen en meteen oplost onder het spiedende oog van een mens. Onwillekeurig gaan mijn gedachten in de richting van kabouters, al voldoet mijn schim in geen enkel opzicht aan de determinatiekenmerken in het bekende kabouterboek van Rien Poortvliet. Maar als er kabouters leven, buiten ons of in ons onbewuste, waarom dan niet hier, bij deze prachtige paddestoel onder de sierlijke berk in het stille veld?

Eef Arnolds

De tekst is eerder verschenen in het tijdschrift Jonas 39, 2000.